

Ett riktad föräldrastöd till somaliska föräldrar

Fatumo Osman

Sjuksköterska, lektor, forskare/Högskolan Dalarna

Forskare/Uppsala universitet

Migrationens effekt på hälsan

- Migration har effekt på individens hälsa
- Migration medför förändring i familjedynamiken
(Bhugra, 2004; Renzaho et al., 2011; Degni et al., 2006)
- Föräldrarnas psykiska hälsa påverkar föräldraskapet och barnens psykiska hälsa (Kane et al., 2009)
- Föräldrastöd som skyddsfaktor för barnens hälsa

Migrationens effekt på föräldraskap

- Svårigheter att nå utlandsfödda föräldrar (Griner et al., 2006; Baker et al. 2011)
 - Brist på information gällande olika riktad intervention
 - Ej tillit till socialarbetare eller/och hälso- och sjukvårdspersonal
 - Låg socialt status och upplevd diskriminering
 - Föräldrastress, praktiska svårigheter, språkbarriär
 - Brist på kultur sensitivitet i föräldrastödsprogrammen

Hur ska föräldrastödsinsatser anpassas till utlandsfödda föräldrar?

- Att undersöka somaliska föräldrars erfarenheter och behov i relation till deras föräldraskap i Sverige
- Fokusgruppsdiskussioner med 15 mödrar och 8 fäder

Föräldraskap i förändring

En process som innehåller både **utmaningar** och **möjligheter**

- **Lämna hemlandet**
- Utmaningar om vad en ofrivillig flykt inneburit för föräldrar och deras barn
 - Föräldrarnas hälsa
 - Barnens hälsa

Som förälder trodde man ju att man var mentalt frisk innan man kom till Sverige. När man kom hit insåg vi att vi inte var det.... Varje person som lämnar livet i Somalia kommer att inse att han/hon har trauma När jag kom hit, kunde jag inte sova de första 6 månaderna, tills en 'bror' gav mig sömntabletter..... (Pappa)

Föräldraskap i förändring

- **Saknad av kollektiva systemet** där familj och vänner gemensamt tar ansvar för barnen
- Svårigheten att **navigera sig** i det nya landet
- Brist på tillit till personal inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården

“Jag mådde inte bra mentalt, jag visste det, men jag kunde inte gå till vårdcentralen och berätta om mina problem, jag var rädd att de skulle tycka att jag inte var ‘bra’ förälder, jag var rädd att de skulle tvångs omhänderta mina barn” (Mamma)

Föräldraskap i förändring

- Stress i det vardagliga livet och i föräldraskapet
- Rollförändringar och maktkonflikter mellan föräldrar och barn
- Att känns sig ifrågasatt som förälder
- Saknad av kunskap om föräldrar och barns rättigheter

Föräldraskap i förändring

- I det nya landet: en **möjlighet** och en **önskan** att **modifiera** sitt föräldraskap
- Ett omfattande behov av föräldrastöd där fokus ligger på samhällsinformation
- En önskan att förbättra relationen mellan föräldrar och barn
- Önskan att få föräldrautbildning på modersmålet

Slutsatser

- Föräldrarna uppgav två sammankopplade områden av stöd:
 1. Föräldrastöd där fokus ligger på samhällsinformation: att veta föräldrars och barns rättigheter och skyldigheter samt om socialtjänstens arbete för barn och unga
 2. Stärka föräldra-barn relation

Utveckling av föräldrastöd

- Föräldrarnas erfarenheter och behov av stöd i föräldraskapet togs i beaktan
- Möte och diskussioner med föreningar, nyckelpersoner och referensgrupp
- Föräldrastödet skulle bestå av: samhällsinformationsdel och ett evidensbaserad föräldrastödsprogram
- Strategier om hur föräldrarna skulle rekryteras

Implementering av föräldrastöd

- **Strategier för att rekrytera och bibehålla föräldrar i interventionen**
 - Rekrytering via föreningar och nyckelpersoner
 - Broschyr på somaliska
 - Föräldrakurs och inte föräldrautbildning
 - Intyg efter avslutat föräldrakurs
 - Ha träffarna nära bostadsområden
 - Erbjuder skjuts för de som inte bor i området
 - Erbjuder barnvakt
 - Läs brev från myndigheten
 - Påminnelse via sms och telefon

Implementering av föräldrastöd

- Interventionen på föräldrarnas modersmål
- Nio samtalsledare med somaliskt ursprung
- Utbildning i Connect föräldraprogram
- Två från samtalsledare och en person från öppenvården som levererade tilläggsdelen
- Totalt 12 träffar

Implementering av föräldrastöd

- 60 föräldrar erbjöds föräldrastödet och 60 föräldrar i väntelista
- 58 av 60 föräldrarna fick föräldrastödet
- En tredje del av deltagarna var pappor
- Mer än hälften har bott i Sverige 1-5 år
- Högnärvaro: 40 föräldrar deltog mer än 7 träffar

Barnens hälsa efter intervention

- Barn i interventionsgruppen har minskat i beteendeproblem jämfört med barn i kontrollgruppen
- Minskade i
 - Aggressionsproblem
 - sociala problem
 - uppmärksamhetsproblem
 - utåtagerande problem

Föräldrars hälsa, tillförlitlighet och tillfredsställelse i föräldraskapet

HÖGSKOLAN
DALARNA

- Föräldrarna som har fått föräldrastödet har förbättrad psykiska hälsan
- De har också fått ökad tillit och tillfredsställelse i föräldraskapet

Föräldrars erfarenheter

- Ökad medvetenhet om eget föräldraskap
- Fått tillbaka tilliten till föräldraskapet genom kunskap av samhällsinformationen
- Känsломässig medveten och tillgänglig för sina barn
- Vikten med behovs- och kulturanpassning i föräldrastödet
- Gruppledarna samt föräldrarna delade samma kultur och språk
- Gruppledarnas kunskap och hur väl de är integrerade i samhället

Att ta hem

- Kontexten är viktigt
 - Hur man ska nå målgruppen och skapa förtroende
 - Syftet med interventionen är tydligt
 - Innehåll i interventionen ska bygga på behovet hos målgruppen
 - Allt praktiska kring genomförandet
- Ej generalisera att samma behov finns hos utladsfödda föräldrar

Tack för er uppmärksamhet!

Kontaktuppgifter:
Fatumo Osman
E-post: fos@du.se

AV: Ester Svensson Ali

Rapporter/artiklar inom ramen för projektet

- [Osman, F. Ladnaan Evaluation of a Culturally Tailored Parenting Support Program to Somali-born Parents. \(Avhandling\). Stockholm: Karolinska Institutet](#)
- **Osman, F.**, Klingberg Allvin M., Flacking, R. & Schön U-K. (2015) *Ladnaan – att må bra. En utvärdering av ett riktat stöd till somaliska föräldrar i Borlänge Kommun*. Rapport Folkhälsomyndigheten.
- [Osman, F., Klingberg Allvin M., Flacking, R. & Schön U-K. \(2016\) Parenthood in transition – Somali-born parents' experiences and needs for culturally sensitive parenting support programmes. BMC International Health and Human Rights, 16\(7\): p. 1-11.](#)
- **Osman, F.**, Flacking, R., Schön U-K. & Klingberg Allvin M. (2017). A Support Program for
- Somali-born Parents on Children's Behavioral Problems. *Pediatrics*, 139:3. doi:10.1542/peds.20162764
- **Osman, F.**, Salari, R., Klingberg Allvin M., Schön U-K. & Flacking, R. (2017). Effects of a
- culturally tailored parenting support programme in Somali-born parents' mental health and sense of competence in parenting – a randomised controlled trial. *BMJ Open*, 7(12). doi: 10.1136/bmjopen-2017-017600.